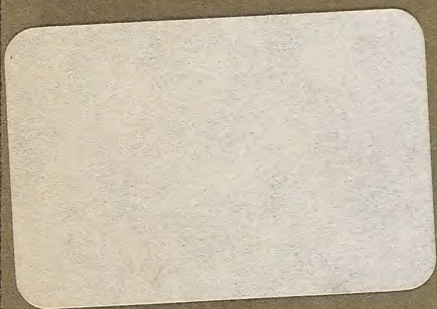
Linné, C. von
Hypericum.
1776

D. D.

HYPERICUM,

QUOD,
DISSERTATIONE BOTANICO-MEDICA,
CONSENS. EXPER. FACULT. MED. UPSAL.

PRÆSIDE

VIRO NOBILISSIMO atque GENEROSISSIMO,

D:NO DOCT. CAROLO à LINNÉ,

S. R. M. ARCHIATR. EQ. AUR. DE STELLA POL. MED. ET BOTAN. PROF. R. O. ACAD. PARIS. PETROPOL. IMPER. N. C. HOLM. UPS. LOND. ANGL. FLOR. BEROL. MONSP. TOLOS. BERN. EDINB. ROTER. NIDROS. CELL. PHILADELPH. ZELAND. MEMBRO. ET FACULT. EDINB. ASS. HONOR.

PRO GRADU DOCTORIS,
IN AUDIT. CAROL. MAJ. DIE 20 NOV. A. 1776.
HORIS A. ET P. M. SOLITIS,

EXHIBET

CAROLUS NICOL. HELLENIUS,
TAVASTIA-FENNO,
MAG. DOC. AD REG. ACAD. ABOËNSEM.

UPSALIÆ, Typis EDMANNIANIS.

VIRO

MAXIMÆ IN S:RAM R:AM M:TEM FIDEI,

ECCLESIÆ SVIOGOTHICÆ

ARCHIEPISCOPO,

ACADEMIÆ REGIÆ UPSALIENSIS

PRO-CANCELLARIO,

VENER. IBIDEM CONSIST. ECCLES.

PRÆSIDI,

REG. ACAD. SCIENT. HOLMENS.

MEMBRO,

REVERENDISSIMO **PATRI**

S. S. THEOL. **DOCTORI** CELEBRATISSIMO,

DOM. **CAROLO FREDERICO MENNANDER,**

MECÆNATI MAXIMO.

Ob Patrocinium singulare;
Quod omnibus artibus ac Scientiis
Inque his etiam Medicinæ,
&
Historiæ Naturali
Indulgentissime præbet;
atque
Ob summum Favorem
Quem auctori perdiu
Benignissime exhibuit atque declaravit;
Hoc qualecumque
Inaugurale Specimen,
Humillima mente consecrare
Voluit, debuit,
REVERENDISSIMI NOMINIS

Cultor devotissimus
CAROLUS N. HELLENIUS.

VIRO

CELEBERRIMO atque EXPERIENTISSIMO

DOM. DOCT. JOHANNI HAARTMAN,

ADSESS. ATQUE AD REG. ACAD. ABOËNS. MED. PROFES.
REG. ET ORD. ACAD. REG. SCIENT. HOLMENSIS. MEMBRO.

Patrono de ſe ſuisque ſtudiis longe meritiſſimo,

Haſce ſtudii ſui medici primitias, & ſe ipſum, venerabundus devovet & conſecrat

Amantiſſimo Nomini

addictiſſimus cliens
CAROL. N. HELLENIUS.

C. L.

Ea fere est humani generis conditio, ut, si varia hominibus concedantur, ex quibus unum tantummodo eligere possint, uni hoc, alteri illud placeat; unusquisque, tamen suas habet, atque adducere potest caussas, cur unum præ alio amet. Hinc mirum non est, me, post Academicorum studiorum meorum curriculum, Hypericum, pro Dissertationis materie elegisse, præsertim quum ex ipsa infantia splendidissimi Floræ campi plurimum mihi arriserint, & neotericorum quorundam novitatem non satis admirari potuerim, qui plantam hanc, olim summis celebratam laudibus, ita vilem jam faciunt, ut ex officinis illam rejectam optaverint. Tu interim B. L. si in amplissima hac materia vires defecerint, & in conscribendi ordinem error irrepserit, & rudior stylus offenderit, benigno ut interpreteris animo, rogo & confido.

HYPERICUM.

§. I.

CLASSES, quibus ab Auctoribus Botanicis inseritur:
A CÆSALPINO refertur ad Classem VIII, Herbaceas, triplici principio, non bulbosas, & Ordinem III. quibus semina plura in singulis alveolis.

A MORISONO ad Cl. VIII a numero Capsularum & Petalorum dictam, & Ord. II. Tricapsularium Pentapetalarum.

A RAIJO ad Cl. XXIII Pentapetalas vasculiferas, & Ord. I. quibus Folia ex adverso bina.

A KNAUTIO Patre ad CL. V. Unicapsulares Pentapetalas, & Ord. IV trivalvium.

A HERMANNO ad Cl. X. Tricapsulares, & Ord. I. Polyspermarum.

A BOERHAAVIO ad Cl. XVII. Triangias, & ord. I. Polyspermarum.

A RIVINO ad Cl. V. Regulares Pentapetalos, & Ord. V. pericarpio tricapsulari.

A RUPPIO & LUDVIGIO ad eandem *Rivini* Classem & ordinem refertur.

A KNAUTIO filio ad Cl. XII. Pentapetalos uniformes, & ord. XVIII Capsulis tricaps. membran. polyspermis.

A TOURNEFORTIO ad Cl.VI. Rosaceos, & ord. IV. Pist. in fr. multicapsularem,

A MAGNOLIO ad Cl. XII. calyce externo & interno polypetalos, & ord. I. flore regulari, fructu capsulari.

A GENEROSISS. PRÆSIDE ad Cl. XVIII. Polyadelphiam, & ord. III. Polyandriam.

Ab. HALLERO ad Cl. III Polystemones & ord. IV multilocular.

A

A ROIJENO ad Cl. XVIII Polyantheras, & ord. I. pericarpio ſimplici.

A WACHENDORFFIO ad Cl. II. Aniſoſtemonopetalas, & ord I. Pleoſtemones, ſtyloideæ, triſtylæ.

Ordine Naturali pertinet ad Rotaceas Cl. XX. ob florem rotaceum.

§. II.

GENERIS hujus character hic eſt.

CAL. *Perianthium* quinquepartitum: *laciniis* ſubovatis, concavis, æqualibus, perſiſtentibus.

COR. *Petala* quinque, oblongo-ovata, obtuſa, patentia, altero margine breviora, tenuiora.

STAM. *Filamenta* plurima, capillaria, baſi coalita, in 5 ſ. 3 phalanges. *Antheræ* parvæ.

PIST. *Germen* ſuperum, ovatum. *Styli* interdum 5, 3, ſ. 1, ſimplices, diſtantes, longitudine *ſtaminum*. *Stigmata* ſimplicia.

PER. *Capſula* aut *Bacca* in tot loculamentis diviſa, quot *ſtyli* fuerint.

SEM. plurima, oblonga.

OBS. *Aſcyri* genus diſtinxit *Plumier*, ſub nomine Hypericoides, Stylis duobus, Calyce diphyllo, Petalis quatvor, Capſula bivalvi. Huic generi conſultius judicamus inſerere *Hyperica Digyna.* Etenim *Hæc* aut excludenda ſunt e genere, *Hypericorum*, aut totum genus A*ſcyri Hypericis* ſubjiciendum, quum illud ex tota ſua natura ad *Hyperica* accedere videtur.

§. III.

GEMMÆ hoc in genere conſtruuntur a petiolis, & eum in modum ut recte ad *oppoſitivæ petiolares* referantur. FOLIATIO eſt *imbricata*, folia enim parallele, ſuperficie recta, ſibi invicem incumbunt.

§. IV.

SPECIES sub hoc genere cognitæ, sunt sequentes:

Pistillis quinque.

balearicum H. foliis ramisque cicatrisatis. ♄

kalmianum. H. stipulis geminis, foliis lanceolatis. ♄

caijanense. H. corollis hirsutis, foliis utrinque glabris, bacca. ♄

bacciferum. H. corollis hirsutis, foliis subtus incanis, bacca. ♄

calycinum. H. foliis obtusis, capsula. ♄

Ascyron. H. foliis acutis, capsula. ♄

gvineense. H. floribus pentagynis, subumbellatis, caule fruticoso, ramis teretibus, foliis ovatis, acutis. vid. Fig. 1.

Habitat in *Gvinea. And. Berlin.* ♄

Frutex cortice cinereo, in singulis ramulis duæ oppositiones foliorum: *inferiori* foliis minoribus.

Rami læves, teretes.

Folia opposita, petiolata, ovata, acuminata, lævia, integerrima.

Pedunculi oppositi ad latera foliorum superioris paris, patuli, longitudine plerumque folii, bifidi s. trifidi, multiflori subumbellati.

Calyx quinquepartitus, lanceolatus, concavus.

Petala erecta, supra medium patentia.

Nectarium glandulis quinque, ovatis.

Filamenta brevia, basi in quinque phalanges connata, *petalorum* basi adnata, *petalis* breviora.

Germen subrotundum, 5 angulare, *Styli* quinque, filiformes. *Stigmata* subcapitata.

Cap-

Capſula 5 angularis, 5 locularis, 5 valvis.
Semina plurima.

Piſtillis tribus.

Androſæmum. H. fructu baccato. ♄
olympicum. H. flore foliis majore. ♄
petiolatum. H. foliis ſubtus tomentoſis, caule 4 gono. ♄
canarienſe. H. paniculatum, caule ancipiti. ♄
hircinum. H. piſtillis flore longioribus, odore hircino. ♄
orientale. H. foliis crenatis, ſagittatis. ♄
ſcabrum. H. caule ſcabro. ♄
repens. H. foliis linearibus, obtuſis, caule repente. ♃
prolificum. H. foliis linearibus, caule ancipiti. ♄
ericoides. H. foliis linearibus, imbricatis. ♃
canadenſe. H. centaurii minoris facie, floribus minutiſſimis. ☉
virginicum. H. foliis ſemidecurrentibus ♃
mexicanum. H. floribus trigynis, ramis ſimplicibus, foliis imbricatis, ovatis. vid. Fig. 2.
Habitat in *nova Granada.* *Mutis* ♃
Caules pedales, ſimplices, varicibus foliorum ſcabri, perennantes.
Folia ovata, ſeſſilia, oppoſita, ſubimbricata, obtuſa, avenia, lævia (*citri*).
Corymbus terminalis, dichotomus, ſeſſilis, foliis non longior.
Petala linearia.
quadrangulare H. caule 4 angulo, foliis absque poris pellucidis. ♃
perforatum. H. caule ancipiti, foliis quaſi poris perforatis. ♃
humifuſum. H. filiforme, procumbens. ♃
criſpum. H. foliis undulatis. ♃
perfoliatum. H. panicula ſubdichotoma. ♃

Elodes. H. villosum.
barbatum. H. vid. *Jacquin. Austr. Part. III. pag.* 33. *tab.* 259. differt a cæteris caule tereti, *foliolis* calycinis barbatis.

β. Pistillis 3. calyc. & bracteis serrato-glandulosis.

montanum. H. læve. ♃
hirsutum. H. caule pubescente. ♃
tomentosum. H. foliis tomentosis. ♃
ægyptiacum. H. caulibus suffruticosis, compressis. ♄ vid. Fig. 3.
pulchrum. H. foliis amplexicaulibus, cordatis, glabris. ♃
nummularium. H. foliis cordato-orbiculatis, imbricatis. ♃
Coris. H. foliis subverticillatis. ♃

Pistillo unico.

chinense. H. monogynum. ♄.

§. V.

Ex his omnibus solum nostrum natale quinque tantummodo profert species nimirum *quadrangulare*, *perforatum*, *humifusum*, *hirsutum* & *montanum*. Unicum vero, quod nomine triviali *perforatum* appellamus, in officinis receptum est, distinctum a reliquis omnibus foliis suis certe singularibus, quæ nempe soli obversa innumeris fere poris, acu quasi trajectis, aciem tum nostram, tum solis radios transmittunt. Ex qua ejus qualitate, nullo negotio, invenimus rationem denominationis illius Latinæ, qua *perforatum* & Græcæ, qua *Hypericum* audit, quæ ultima demum nomen totius generis constituit. Teste enim BOERHAAVIO, *Hypericum* conflatum est a Græcis vocabulis ὑπὲρ & εἰκὼν, quæ indicarent, quod per folia hujus plantæ rerum obviarum imagines videri possent *a*). Hi autem pori oculo armato examinati aliam pror-

a) vid. ejus Hist. plantar. pag. 324.

prorſus ſibi induunt indolem, clariſſime enim mox patet, quod revera ſint veſiculæ lentis forma, pellucidæ, & oleo limpido, balſamico plenæ, non ſecus ac pyxides, ut ita dicam, olidæ & globoſæ, quæ in epidermide fructus citri occurrunt.

Herbacea eſt hæc noſtra planta, hinc male illam ut fruticoſam deſcripſerunt *Cæſalpinus* & plurimi veterum.

Caulem habet ancipitem, non vero ut iisdem placuit teretem. Quod probe obſervandum, præterquam enim quod ſtructura caulis conſtans ſit nota ſpecierum in toto hoc genere, fieri etiam poteſt, ut hac neglecta facillime confundatur cum *Hyperico quadrangulari*, viribus longe inferiori, alias ſibi ſimillimo, quod pluries factum audivi a Pharmacopolis Botanices ignaris, cuique illorum errori, adſcribendum exiſtimamus, quod hujus plantæ uſus olim præſtantiſſimus, noſtris jam temporibus eo usque eviluerit, ut paſſim atque propalam contemtui ſit.

In collibus & dumetis habitat, & a Generoſiſſ. D:no Præſide in ſtationibus plantarum refertur ad *montanas* & ordinem *collinarum*. Flores protrudit menſe *groſſificationis*, quæ, ut notum eſt, illud complectitur temporis intervallum, quod intercedit floreſcentiam *Hæmerocallidis flavæ* & *fulvæ*. Varia apud varios obtinet nomina, A Svecis appellatur *Johannis ört*, a Scanis & Gothlandis *Hirckenpirck* a Fennis *verån beinå*. Norvegis *Prikked mandeblod*. Danis. *St. Hans urt*, *Jordbumle*, *Blodblomſter*, Germanis *Johannis Kraut* Belgis *St. Johands Krauyd*. Anglis *St. Johns wort*. Gallis *millepertuis*. Italis *Herba roſſa*.

§. VI.

Quod ad QUALITATES Hyperici noſtri adtinet.

SAPOR foliorum & floris ante plenam floreſcentiam, pingvis eſt cum amaritie quadam, *ſeminum* vero maturorum amarior inſtar amygdalarum amararum.

Odor

Odor eſt ſvaveolens & tempore, quo nuptias celebrat, aromatico-ſpirans.

Obſ. Maxima vis hujus ſita eſt in foliis, quippe quæ innumeris ſuis veſiculis certe multum balſamici continent, immo & in polline antherarum. Hinc ergo colligenda ſunt ante eruptionem floris, utpote quo tempore folia vegetiora ſuccique pleniora ſunt, & flores polline antherarum nondum caſtrati, verum contriti abundantiſſime dant ſuccum illum oleoſum & ſpirituoſum, valde inficientem, ſangvinis humani inſtar ruberrimum, quem tanti fecere veteres, & ex quo herbæ etiam nomen *Androſæmum* dederunt 'a Græcis vocabulis ἀνὴρ & αἷμα compoſitum. Caules & ſtipites rejiciuntur auctoritate *Boerhaavii*, qui illa raucedinem excitare poſtulat.

§. VI.

Ex allatis his Hyperici qualitatibus abunde certe pateret herbam hanc tantis, plurimis in morbis, gaudere viribus, ut vix alia quædam majoribus, ſed quum ratiocinia de virtutibus plantarum e qualitatibus earum depromta, ut nimis theoretica, tantum non omnibus placent, miſſa illa lubens facio, experientiam mox provocans, quæ ab antiquioribus retro temporibus huic, ob eximium ejus uſum, in officinis ſi non primum certe nec ultimum dedit locum.

Inter præſtantiora *reſolventia*, præſertim ubi vitium ſit a ſangvine grumoſo jam inde a *Camerarii* temporibus inclaruit *b*), hinc ut remedium quoddam Divinum habitum eſt in affectibus *renum* & *veſicæ c*) & propinabatur ſub forma electuarii ex conſerva malvarum & roſarum cum ſufficiente quantitate ſeminum Hyperici *d*), quod *Timæi* ab auctore nominarunt. In

b) Vid. Simon. Pauli Fl. Dan. p. III. pag. 154.
c) Vid. Zacut. Luſit. L. III. Med. Hiſt. 38.
d) Cfr. Ettmüll. Op. p. I. pag. 586.

In usu *vulnerario* præcipue nervosarum partium tantis semper encomiis laudata est, ut *Paracelsus* apertissime pronunciet, quod in vulneribus consolidandis & sanandis nulla huic par sit in toto terrarum orbe.

In admirationem raptus, pluries audivi D:num Præsidem narrantem de Chirurgo quodam Scanico, cognomine *Snell*, qui sola Tinctura Hyperici cum aliquot guttis tincturæ Aloës vulnera sanavit, quæ omnium judicio, non solum gangrænam & sphacelum, sed ipsam etiam mortem minabantur. Casum habemus etiam a *Foresto e*) notatu certe dignissimum. Puer enim, qui tam graviter in fronte contusus erat cum cranii fractura, ut mox deliraret & quicquid in buccam veniebat evomeret, perfecte curatus fuit sola inunctione olei Hyperici in fronte. Hinc in species, balsama, olea, gargarismata, injectiones, ungventa: Verbo in omnia fere remedia vulneraria ingreditur *f*).

Inter *antihectica* primas etiam penes veteres hæc nostra tenuit herba, nostris licet temporibus hic ejus usus penitus eviluerit; etenim, ut cecinit Poëta:

Vilia sunt nobis, quæcunque prioribus annis
Vidimus, & sordet quicquid spectavimus ante.

Hunc vero nec fuisse imaginarium, nec fructu destitutum a sequenti observatione, benignissime mecum a Generosiss. D:no Præside communicata, clarissime patebit. Drotningholmiæ dum morabatur D:nus Præses, ex casu quodam sermo movebatur de morbis, qui omnem operam & studium medicorum eluderent, inter quos Phthisin pulmonalem omnes, unanimi fere consensu, numerandam esse existimabant. Primarius Regii Stabuli Præfectus Generosiss. D:nus *Wattrang*, unice dissen-

e) Vid. Ejus Libr. IX. obs. 32.
f) Vid. Plenck. Pharm. Chirurg. anno proxime præterlapso editam.

ſentiebat, dicendo nullam fere eſſe curatu faciliorem, & hanc ſuam aſſertionem probare voluit experientia Dominæ Matris ſuæ, quam religioſe affirmabat formula medicamenti cujusdam, quam poſſideret, ultra centum phthiſicos ex orci faucibus eripuiſſe. Petitionibus omnium annuens promiſit, cum ruri ſuo reverteretur, ſe hanc illis oſtenſurum. Promiſſis ſtetit Generoſiſſimus Vir & rediens ſecum habuit ſchedulam, a continuo uſu penitus detritam, in qua erat deſiderata illa Formula ſcripta, & quod mirum ipſa illa, quam virgini Phthiſicæ, apud Paſtorem *Bredenberg* in Paroecia *Björckſkog*, D:nus Præſes olim propria manu, cum ad Weſtrogothiam proficiſcebatur, præſcripſerat, quam ſibi, neſcio quo caſu fortuito, acquiſitam, per plurimos annos, ut ſacram in Phthiſi ancoram, pie ſervaverat ſupra nominati D:ni *Wattrang* jam vita defuncta mater. Hanc, nutu faventiſſimo Præſidis mei, in ulterius & vulgatius commodum generis humani divulgare jam mihi permiſſum eſt. En itaque formulam, ob eximium ſuum uſum, centies probatam & laudatam.

Rec. Summitat. Hyperic mp. I.
Coque in Vin. Hiſpan. libr. IV ad tertiæ
partis remanentiam Cola.

D:r S:r Decoct, hvaraf ett halft quarter intages mårgon och afton.

Verum quidem eſt, quum plures phthiſeos ſunt ſpecies, quod hæc medela in omnibus non valeat, in illa tamen, quæ poſt Hæmoptyſin & ex ulceribus pulmonum provenit, ex hujus uſu ſemper exſpectandum eſſe fructum exoptatiſſimum, experientia nixus Generoſiſſimi D:ni Præſidis certiſſima, certo certius aſſerere audeo.

Melancholicis, *Hypochondriacis*, *Maniacis* & cæteris affectibus animalis facultatis deliriosis hoc, ut ſpecifico, utebantur veteres. Hinc quoque *eſſentiam Hyperici compo-*

ſitam

ſitam cum Anagallide Mynſichtii contra quævis deliria parare ſolebant *g*). In *Dæmonia*, credita imprimis, tanti æſtimatum fuit Hypericon, ut etiam nomine *Fuga Dæmonum* inclaruerit. Credidit enim *J. Baptiſta Porta* ſe hac herba ipſum Dæmonem ejicere poſſe *h*).

Chloroſin corrigit teſte Simone Pauli *i*) & in *Arthritide*, *Rheumatiſmo*, *morbo Jſchiatico*, tremore artuum & *Hyſteria* hanc optimam eſſe plantam pleno ore affirmat Celeb. *Boerhaave k*) cum plurimis recentiorum. In ultimo vero morbo nimirum *Hyſteria*, Hypericon, quod *hircinum* vocamus, majoris eſſe efficaciæ ex odore ejus hircino, merito concludimus.

Lumbricis reſiſtere hanc herbam noſtram tam generandis, quam generatis, experimentis certis comprobat *Riverius i*), & inter optima in vermium doloribus remedia extollitur, a *Bartholino*, in *actis Hafnienſibus*. Nec mirum, jucundiſſimo nim experimento, oſtendit immortali memoria digniſſimus *Boerhaave*, quod ſi hæc herba caſeo inſpergatur, omnes vermes moriantur *m*). Ex quo etiam, quantum boni nobis ex hac herba in morbis ex exanthematibus vivis oriundis promittere liceat, acutus quisque vidit, & ſera poſteritas probabit. Semina a ſemisſe drachmæ ad integram adſumi poſſunt. Fieri quidem poteſt, quemadmodum non raro accidit, ut huic remedio non ſemper obtemperet illa *Tæniæ* ſpecies, quam *Solium* nomine triviali appellamus, ſed pluries etiam vidimus optima, ſic dicta, ſpecifica ad illam expellendam fruſtra fuiſſe adhibita. Valeat itaque heic, quod in plurimis caſibus medicis, *iterata juvant*. *Hy-*

---

g) Vid. Ettmüll. Loc. cit.
h) Vid. Libr. 3 phytognomon. Cap. 13. pag. 171.
i) Vid. Quadripart. Bot. pag. 350.
k) Loc. cit.
l) Cent. I. Obſ. 91. Cent. II. obſ. 16.
m) Loc: citato.

Hypericum *tomentoſum* in Dyſenteria magnopere laudat Rajus, noſtro etiam *perforato* egregiam vim in eodem morbo tribuit *Boerhaave.*

Serpiginem ſucco Hyperici *bacciferi* pellunt Surinamenſes *n)* an non huic noſtro eadem competat vis, inquirant curioſi, valet enim plerumque in regno vegetabili canon: quæ genere conveniunt, virtutibus etiam conveniunt.

Ruſtici noſtrates floribus hujus ſpiritum frumenti ſuum pingunt, quem dein lubenter hauriunt, cum ob colorem ejus, læte purpureum, tum ob uſum, quem ex illo ſibi promittunt, polychreſtum, optimum.

§. VIII

E veteribus materiæ medicæ Scriptoribus habemus primarium *Dioſcoridem* Anazarbenſem. Sed plerumque nullas adfert plantarum ſuarum deſcriptiones, & ſi quæ adſunt, tam obſcuræ atque inperfectæ ſunt, ut neutiquam determinare poſſimus, quænam revera fuerint plantæ, quas hoc vel illo nomine indicare voluit. Miſit quidem glorioſiſſimæ memoriæ Gallorum Rex, *Ludovicus* XIV, *Tournefortium* in Orientem, ut, inter alia negotia, in Græcia & ejus viciniis inveſtigaret, ſi fieri poſſet, quænam genuinæ fuerint plantæ, ad materiam medicam pertinentes, a *Dioſcoride* allatæ. Crediderunt enim tum temporis fere omnes, quod in ſcriptis veterum plenam utique haberemus materiam medicam, modo eorum cognoſceremus herbas. Profectus quidem eſt Tournefortius, ſed parvo certe hunc in finem fructu, ut, cuique in Hiſtoria litteraria materiæ medicæ aliquantulum verſato, notum eſt. Quum vero de noſtro Hyperico ex verbis *Dioſcoridis* patet, quod eadem ſit planta, quam ſuo jam tempore eodem nomine inſignivit, ipſa illius verba, a *Matthiolo*

n) Vid. Diſſert. D:ni Candid. *Alm* ſub Præſidio D:ni Præſidis anno præterito ventilatam de Plant. Surinamenſ. pag. 13.

thiolo in lingvam Latinam translata, proferre necessarium duxi. Hæc itaque sunt: ”*Hypericon*, alii *androsæ*”*mum* alii *corion* alii *Chamepithyn* apellant, quoniam se”men odore resinam imitatur; surculaceo frutice, dodran”tali, rubescente: folio rutæ: flore luteo, Leucojo simili, ”qui digitis attritus sangvineum succum remittit (qua ex ”caussa androsæmon cognominatur) subhirsuta siliqua & ”in rotundo oblonga; hordei magnitudine, semine intus ”nigro, odoris resinosi, gignitur in locis incultis & ”asperis. Urinam ciet, menstrua pellit adpositum, tertia”nis quartanisque cum vino potum liberat. Semen qua”draginta diebus haustum Ischiaticis medetur. Folia cum ”seminibus illita ambusta sanant. *Ascyron s. ascyroides* ”*Hyperici* genus est, magnitudine distans, fruticosius, ”majores habens ramos, surculosiores rubentesque; Folia ”tenuia, flores luteos, & fructum resinosum *Hyperico* ”non absimilem, cujus attritu digiti fere cruentantur, ”qua de caussa *Androsæmum* vocaverunt. Usus seminis ”ad Ischiadicos, potum in hydromelitis sextario: nam ”biliosa recrementa amplissime detrahit: sed assidue dare ”oportet donec sanitati restituatur. Illinitur & ambustis ”efficaciter. vide *Matthioli Comment. in Diosc.* L. III. Cap. C. LIII. & CLIV. A succo floris sangvineo & odore resinoso patet hoc verum nostrum fuisse Hypericum.

§. IX.

Quod in oeconomia, nec contemnendi sit hujus herbæ usus ex supra allato experimento Boerhaaviano abunde liquet. Possumus enim, illa adspersa, caseos & fortassis cujuscunque sint generis edulia, de noxa insectorum liberare.

In arte tinctoria, teste Rev. D. D. Prof. & Soc. Ord. Vas. *Kalm*, *o*) gemmæ cum stipitibus lanam pul-

 chro

n) Vid. Act. Reg. Acad. Sc. Holm. Vol. VI. pag. 250.

chro tingunt colore luteo. Succus vero antherarum ruber, quod proxime conveniat cum *Gummi Lacca* & in *Baphiis* æmulatur *Sangvinem Draconis & Gummi Laccam* aperte affirmat. Celeb. Prof. & Eqv. Ord. Vas. *Gadd. p)*.

Ex *animantibus* domesticis pecora, boves, capræ, oves hanc plantam, edunt, tarandi vero respuunt. Belluæ autem ut equi & sues, intactam hanc relinquunt, forsitan in medicinam illis, in oeconomia Naturæ, destinatam.

§. X.

Inter *insecta*, quæ nostro vescuntur Hyperico, haud raro ad radices ejus reperii larvas *Cocci polonici* in sat magna copia. Similes etiam in radice *Nardi strictæ* vidi, quod, cum antea a nemine observatum audiverimus, in lucem proferre mihi placuit. Sed num ejusdem sint speciei determinare non audeo, quum metamorphosin harum observare numquam mihi data fuerit occasio. Inquirant ulterius in hac re acutiores, fortassis laboris impensi neminem pigebit.

§. XI.

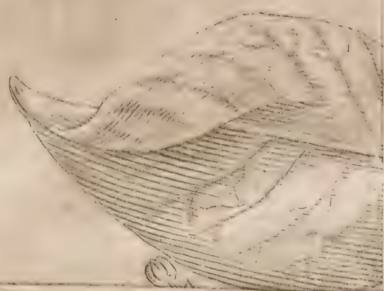
Hæc sunt C. L. paucissima, quæ, pro otii ratione, de Hyperico in medium proferre constitui, huic conatui innocuo si ignoscas, forsan alia vice maturiora exspectare poteris. Valeat interim de his pagellis illud tritum:

transeant cum cæteris.

p) Vid. eadem Act. & Vol. XXIII. pag. 119.

Joh. Afzelius del.

C. Bergqvist sc.

